

Passie voor het vak en voor de leerlingen

PRAKTIJKINSTRUCTEUR BWI RENÉ SMIT MEEST INSPIRERENDE VMBO-DOCENT TECHNIEKONDERWIJS 2024

Op weg naar zijn lokaal wordt praktijkinstructeur BWI René Smit door collega's gefeliciteerd. Zo gaat het de hele dag door, lacht hij. Precies een week geleden stond hij op het podium van Skills Talents om de Ir. W. Maas Geesteranusprijs 2024 voor meest inspirerende docent in het techniekonderwijs in ontvangst te nemen: een oorkonde, een penning en een cheque. Het voelt nog steeds onwerkelijk: "Alleen al om tussen al die andere vakkanjers te staan en je te realiseren dat je daarbij hoort!" Mogelijk nóg trotser is hij op de prestatie van zijn BWI-team: de leerlingen sleepten zilver in de wacht.

De nominatie voor de prijs is gebaseerd op de waardering van leerlingen. "Mooier kun je het niet krijgen!" Dát hij tot de drie genomineerden behoorde, wist hij pas op het laatste moment. In een interview wilden de juryleden het naadje van de kous weten over zijn handelen in de klas, wat hij belangrijk vindt en hoe hij in het leven staat. Zijn passie voor zijn vak en voor zijn leerlingen gaf de doorslag. Behalve verrast oogde René Smit ook emotioneel terwijl hij het podium beklom. "Ik heb me altijd kleiner gevoeld dan anderen. Doorleren was van huis uit geen optie. Bij de gratie Gods mocht ik naar de mavo, zodat ik met 15 jaar kon gaan werken. Toen ik mijn mavo-diploma haalde, had mijn vader al een baan voor me en was de leerplichtvrijstelling aangevraagd. Al mijn vakkennis heb ik naderhand geleerd."

Vader Abraham

Ik ben begonnen als textielbedrukker en designer van nieuwe doeken, vertelt hij. Om vervroegd zijn dienstplicht te vervullen werd hij ijzervlechter. Daarna

haalde hij het diploma 'klassiek meubelstofferen'. "In die wereld kennen ze me goed. Er zijn nog steeds bedrijven die me terug willen halen." Werken in een afgesloten ruimte onder kunstlicht beviel hem slecht. "Dus pakte ik de woninginrichting erbij. Dan had je contact met mensen en kwam je bij de klanten thuis." Maar toen er een vacature voorbijkwam als conciërge op het Kempenhorst College in Oirschot, twijfelde hij geen moment.

Op jonge leeftijd wilde hij graag werken in de verzorging. "Het klinkt misschien gek, maar eigenlijk doen we hier niet veel anders. Je zorgt hier ook voor mensen." Lang vóór hij in het onderwijs werkte was hij actief in het jeugdwerk, Jong Nederland en als voetbaltrainer. Eigengereid, zo omschrijft hij zichzelf. "Ook al waren Abba en the Bee Gees populair op de basisschool, ik vertelde rustig dat ik fan was van Vader Abraham, omdat ik van Nederlandstalige muziek hield. Of dat altijd even slim was is een tweede, want gepest werd je er wel mee."

Eigen pad

Het is inmiddels 21 jaar geleden dat hij startte als conciërge op het Kempenhorst College, een grote vmbo-school met zeven profielen. Hij maakte er geen geheim van dat hij meer ambitie had. Het signaal van toenmalig directeur Leon Huskes dat hij nog niet klaar was voor lesgeven, vormde de trigger om alle mogelijke pedagogische cursussen te volgen bij FIAC, een instituut dat opleidingen en trainingen voor ondersteunend personeel verzorgt. Na verloop van tijd kreeg hij tot zijn grote vreugde de kans om in de onderbouw als onderwijsassistent bij het vak techniek aan de slag te gaan. De stap naar de bovenbouw liet niet lang op zich wachten. "Voorheen zei ik altijd dat ik dat aan de school te danken had, maar de school heeft me laten inzien dat ik zelf kansen gezien en gegrepen heb. Ik heb mijn eigen pad gekozen en ben heel trots op waar ik nu sta!"

Al snel raakte hij betrokken bij meer dan alleen onderwijs. De school participeert in een project van Stichting Out of Area, die zich inzet voor mensen in gebieden waar dat hard nodig is. Derdejaars BWI-leerlingen gaan een week naar Bosnië om daar schoolgebouwen op te knappen. Een kolfje naar René Smit zijn hand. Van een collega-school in Best gingen havisten mee, om de leerlingen van de school die opgeknapt werd met verschillende activiteiten en spelletjes bezig te houden. Wat dat doet met leerlingen? Heel veel, zegt René. Na acht dagen neem je andere leerlingen mee naar huis, omdat ze geconfronteerd zijn met wat oorlog en armoede betekenen.

Vrije geest

Op een heidag van het BWI-team werd bekendgemaakt dat men een vaste kracht zocht. Omdat hij regelmatig probleemloos inviel voor collega's, zocht hij zijn leidinggevende op en maakte kenbaar die uitdaging graag aan te gaan. Twee jaar geleden haalde hij het diploma praktijkinstructeur. Best apart om als 50-plusser weer een opleiding te doen, zegt hij. Met het diploma kun je versneld in ongeveer twee jaar de bevoegdheid als docent halen. Hij zal niet beweren dat hij er niet over nagedacht heeft, maar: "Ik word 56, zit hartstikke goed op mijn plek en ga al 21 jaar lachend naar school. Ik kan hier doen wat ik wil. De BWI-leerlingen zien geen onderscheid tussen praktijkinstructeurs en docenten; ook van mij krijgen ze praktijk, toetsen en hun punten. Als ik jonger was geweest had ik het misschien wel gedaan."

Meiden die Interieurontwerp en Design als keuzevak kiezen, krijgen steevast mij als leraar, vertelt René. "Dat is helemaal mijn ding." Hij heeft geleerd zijn mening te ventileren als het gaat over het vakgebied. "Keuzevakken met een cijfers afsluiten zou van mij niet hoeven: het gaat erom te ontdekken of het bij je past, of – nog belangrijker – dat het helemaal niks is voor jou." Hij houdt van variatie. Bij het

maken van producten wijkt hij niet zelden af van de opdrachtenmap. Bij Circulair en Duurzaam bouwen bijvoorbeeld moeten leerlingen een houten wandbordje maken. "Ik vind daar zelf niks aan en leerlingen ook niet. Dus vraag ik ze: 'wat voor wandbordje zou jij leuk vinden op je kamer, bij je thuis of desnoods in de zuipkeet?' Dat zorgt voor meer betrokkenheid. Ik denk dat leerlingen mij daarom inspirerend vinden; vanwege mijn vrije geest. En omdat ze merken dat ik het niet cadeau gekregen heb. Ze waarderen het dat ik soms ook gewoon aangeef dat ik het niet precies weet, en net als zij nog kan leren. Vmbo'ers hebben begrip en aandacht nodig en het gevoel dat ze zichzelf mogen zijn. Ook al ben ik geen mentor, als ze ergens mee zitten komen sommige leerlingen speciaal naar mij toe."

Schitterend

Leerlingen zijn niet anders dan toen hij zelf op de mavo zat, meent René. "Ze zijn wel mondiger dan vroeger. Maar een verschil is wel dat kinderen die straf kregen vroeger ook thuis op hun donder kregen, terwijl ouders van nu sneller naar school komen om verhaal te halen. Ik ben tevreden als BWI-leerlingen die hier hun diploma hebben gehaald beseffen dat dit niet het eindpunt is, en dat ze soms een stapje terug moeten doen om weer vooruit te kunnen. Het gaat niet lijnrecht omhoog."

Op de vraag of hij zelf tijdens zijn schooltijd inspirerende docenten had, aarzelt hij geen seconde: "Pa en ma Struijk, zoals ze genoemd werden, dat waren voor mij echt voorbeelden. Mevrouw Struijk gaf geschiedenis en meneer Struijk handelskennis. Ze waren bijzonder, omdat ze met een lach aangaven wat je anders moest doen, zonder je naar beneden te halen. Dat doe ik ook in mijn lessen. Niemand is perfect, maar iedereen heeft iets waar hij of zij goed in is. Dat moet je benoemen, en daarna kun je aan andere dingen gaan werken. Het echtpaar vond het later schitterend dat ik in het onderwijs ging werken."